

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Divus Sebastianus Eberspergæ Boiorum Propitius, Seu Cultus Eiusdem Gloriosi Martyris à Prima Loci Fundatione Ad Nostra Usque Tempora Propagatus, Et Nunc Publicæ Luci Datus

Widl, Adam

Monachij

Caput VIII. Particularia quædam de Cultu S. Sebastiani M. per Orbem
Christianum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37233

CAPUT VIII.

PARTICULARIA QUÆ
DAM DE CULTU S. SEBASTIANI
MARTYRIS PER ORBEM
CHRISTIANUM.

EA est D. Sebastiani, tamquam antiquissimi & præstantissimi Martyris per totum, quàm latè patet, Christianum Orbem æstimatio, prærogativa, ac excellentia, ut cum præcipuorum Sanctorum veneratione certare possit, de qua cum supra jam in *Synopsi vite* §. 3. multa dicta sint, aliqua tamen particularia in honorem Divi, & ornatum huius Tractatûs per distinctos Paragraphos addenda hîc censui, maximè, quæ Eberspergam concernunt.

§. I.

CULTUS D. SEBASTIA-
NI MARTYRIS ROMÆ, ME-
DIOLANI, NARBONÆ ET
ALIBI.

Pulchra sunt, & ad nostrum
propositum faciunt, quæ elo-
quentissimus Pontifex S. Leo I. de
Urbe Roma olim Ethnica, tum ve-
rò Christiana scribit, dum *serm. 1.
de Natali Apost.* ait: Hæc autem Ci-
vitas ignorans suæ profectionis
Auctorem, cum pænè omnibus do-
minaretur gentibus, omnium gen-
tium serviebat erroribus, & ma-
gnam sibi videbatur assumpsisse Re-
ligionem, quia nullam respuebat
falsitatem: at ubi per Apostolorum
Principes ipsi Evangelium Christi
resplenduit, quæ erat magistra er-
roris, facta est discipula veritatis,
& per Sacram Petri Sedem ad eam
gloriam profecta est, ut gens fan-
cta, populus electus, Civitas Sacer-
dota-

236 *Cultus S. Sebast. M. Roma, Medit,*
dotalis & Regia, Caputque Or
bis efficeretur, latiusque deinceps
præsideret Religione, quam domi
natione terrenâ: quamvis enim
multis aucta victoriis jus Imperii
sui terrâ marique protulerit, minus
tamen fuit, quod ipsi bellicus labor
subdidit, quam quod pax Christiana
na subjecit &c. Illa igitur Civitas
quæ duobus seculis, & ultra à Ne
rone ad Constantinum sub immani
decem persecutionum turbine tam
copioso Christiano sanguine nara
vit, repente demum immutata &
suavi Christi jugo subdita arenam
illam Cruoris vertit in theatrum
gloriæ, vicem Martyribus reddidit,
& quos antea vario tormentorum
genere ac apparatu de medio su
stulit, illos postea, ceu Heroës ac
Victores impietatis, multiplici ve
nerationis significatione præ anti
quis suis Scævolis, Horatis, Pom
peijs & Camillis palàm adoravit,
coluit, prædicavit. Ab hac Civi
tate,

R
J
*Romana Vr
bis Religio in
honorandis
Sanctis.*

rate, ex qua antea furoris, sævitæ,
& crudelitatis petebantur instru-
menta, ex qua fatalia & sanguino-
lenta in Christianos emanabant
decreta, postea fluxere pietatis &
venerationis in reliquum orbem
exempla. Inter alios ergo Sanctos,
quos Roma post Apostolorum Prin-
cipes magnificè quoque colere cœ-
pit, præ omnibus D. Sebastianus
nobis commemorandus venit. Su-
pra diximus, Sebastianum Romæ
unam ex primariis septem Ecclesiis
obtinuisse: quæ sanè ingens præ-
rogativa est, & post DEI gloriosam
Parentem, post Apostolorum Prin-
cipes vix ulli Sanctorum, quàm
Divo Laurentio & Sebastiano, con-
cessa. Verùm quid non agit Ro-
mana pietas Natali luce hujus san-
ctissimi Martyris, Januarii vigesimo
honori ejus dicato? Exit tunc Ro-
ma extra mœnia in honorem San-
cti sui in viam Appiam, ad Cata-
cumbas, & antiquissimam Basili-
cam:

*Cultus S. Se-
bastiani Ro-
mæ,*

238 *Cultus S. Sebast. M. Romæ, Mediolani*
cam: adit locum & palæstram, ubi
olim Christi pugil egregius sagitta
confixus fuit: adit & cloacam nunc
sacrâ æde superinductam, ubi cor-
pus ejus unco olim infixum in for-
des demersum erat, indéque à Lu-
cina decentissimè sublatum. Vnde
deinde, die vix Religioni suffici-
ente, alia per Urbem sparsa S. Se-
bastiani Sacella Reliquiis ejus & ce-
lestibus beneficiis celeberrima. Ego
illa ædificia Divo Martyri à variis
Pontificibus, Cardinalibus & Prin-
cipibus Romæ excitata singillatim
hîc non describo, cum Bollandus
in Actis Sanctorum XX, Januarii
luculenter præstiterit. Ad propo-
situm nostrum facit, id solùm de-
monstrare, Cultum D. Sebastiani
sub ritu duplici per totam Ecclesi-
am præceptum Romæ admodum
florere, indéque, velut ex fonte
Religionis imitationem in reli-
quum quoque Christianum Orbem
promanâsse. Néque mirum, quod
Ro-

Romam Sanctitatis metropolin & dominam reliquæ ancillæ Urbes sequantur, ejusque exemplum pro imperio habeant: Nam ea demum religio omnium re ipsâ solidissima ac constantissima est, quæ ab Arce ipsa egreditur, & à majoribus incipit.

Post Orbis Reginam aliæ quoque Civitates memorandæ sunt D. Sebastiano addictæ: Amplissimum imprimis Mediolanum, & Narbona Martia Liliorum gloria, ista quidem honestissima Sebastiani Patria, illa educationis ingenuæ statio; Suefio quoque Divi Reliquiis præ cæteris insignis Civitas, utpote quò, eodem Bollando teste, sancti Martyris corpus translatum est. Et Mediolanenses quidem ex quo tempore horrenda illa pestis Anno M. D. LXXV. impetratis velut quibusdam mortis induciis, sopita est, sanctum Convicem suum funestæ luis depulsores novo & magnifico

Cultus S. Sebastiani Mediolani & Narbonæ.

Q

extru-

extructo templo honorârunt quod
 tidiano deinde per totum annum
 votivo sacro eum in finem libera-
 liter fundato, annuâ præterea sup-
 plicatione & pridiano jejunio es-
 annum colunt. Ejus pietatis Au-
 ctor præcipuus, ac promotor fuisse
 traditur S. Carolus Borromæus, qui
 tempore illius Sedis Archiepiscopus
 Religiosissimus, qui consensu
 suggestu (uti erat inspirante Deo)
 supra hominem facundus) popu-
 lum omnem in vota & suspiria tra-
 xit, & sancto Municipi Sebastiano
 totum quantum addixit, ac lucrifi-
 cit: Moxque pestis, juxta sancti
 Antistitis vaticinium, illo ipso die,
 quem assignavit, desit, ut scribit
 Bollandus loco citato, & habetur
 in Sancti Cardinalis vita.

Fusus nimirum sim, si Provincias
 omnes, Regna & Urbes in D. Se-
 bastiani Cultu officiosas succinctorum
 etiam calamo hîc exequar, plures
 illarum Romæ & Mediolani amu-

*S. Caroli Bor-
 romæi studi-
 um erga S.
 Sebastianum*

las D. Sebastiano obligatas, quia pesti ereptas, adducit idem Auctor, ad quem piè curiosum Lectorem remitto, si præ compendio tomos amat,

§. II.

CULTUS D. SEBASTIANI
MARTYRIS EBERSPERGÆ
BOIORUM.

POST lustratas peregrè Regiones inspectatasque Urbes S. Sebastiano devotas Eberspergam ex itinere redeo. Verùm quid illa respectu tantarum, ac turritarum Civitatum? Num ipsa casas suas & mapalia illis opponet, & se putabit aliquam? Imò verò, si de S. Sebastiano agitur, præ omnibus ambitiosa Ebersperga videri cupièt, & quæ in Divi cultū à nulla Civitate vinci ultrò, ac lubens superari velit.

Tria ut plurimum sunt officiorum genera, quibus populi Cælitibus

Q 2

bus

242 *Cultus D. Seb. M. Ebersperg & Bojvri*
bus addicti pietas probatur, & Cul-
tus Divorum maximè inclarescit.
Unum est, quo divina Sacrificia,
Ecclesie Mysteria, & Sacramentalia
uti vocant, continentur. Alterum
quod in adeundo gratiarum loco
pii peregrini publicum quasi testi-
monium deponunt; cum vel in
græ Urbes, pagi, & Oppida, vel etiam
singuli, prout quemvis Religio-
nis magnes trahit, se eò ferunt,
& actu ipso dicunt: en! adsumus,
vel voti exsolvendi rei, vel petenda
opis causâ in præsentî necessitate,
quæ nos vel in corpore, vel parte
animi tenerrimâ premit. Tertium
Cultûs argumentum petitur ex pio-
rum donis & anathematis variis,
quæ liberalis Benefactorum geni-
us ad perpetuam rei memoriam
benefico ejusmodi Divo ac Patro-
no suo relinquit. Et hæc quidem
sunt conspicuæ illæ ex auro, argen-
to, aliave pretiosa materia opes &
divitiæ, quæ nullibi clariùs splen-
dent.

dent, quàm in Domo DEI. Hæc omnia hoc loco distinctis pro more Paragraphis persequi est animus, non quidem eâ accuratâ, & pænè scrupulosâ solertiâ, ut minutim omnia pietatis officia prolaturi simus, ne in longum abeat narratio, sed ea tantùm quæ suapte luce latere nolunt, & vel rerum præstantiâ, vel personarum dignitate supra vulgus commendationem merentur.

§. III.

CONGREGATIO SUB
NOMINE ET TITULO S. SE-
BASTIANI M. EBERSPERGÆ IN-
STITUTA ET PROPAGA-
GATA.

Locus quidem hîc foret, dicendi breviter aliquid de ornatu argenteo Eberspergensis Ecclesiæ, & decore Domûs DEI, de ordine Sacerorum, & divinis officiis statò tempore ibidem haberi solitis, de
Q₃ fre-

frequentia confitentium, de numero Eucharisticorum Convivialium sacro epulo quotannis accumbentium, quæ utique omnia ad DEI cultum & D. Sebastiani plurimum conferunt, nihilominus consultius visum est, ea omnia vercundâ quadam modestiâ involvere. Nam & sua quoque silentio vox est, ubi res ipsa per se loquitur, & quandoque plus tacendo, quam scribendo dicitur. Ut autem peculiaris S. Martyris Congregatio non prætereat, res ipsa postulare videtur. Ad cultum ergo Divi Indigetis partim domi inflammandum, partim forâs latius propagandum erecta est Eberspergæ Congregatio sub titulo & nomine S. Sebastiani. Et sanè decebat, tam salubre consilium pridem cogitatum tandem executioni mandare. Pålâm constabat, alibi D. Sebastiano Confraternitates institutas haberi, & cur non etiam Eberspergæ, qua

the-

thesauro sanè invidendo, Divi
Thaumaturgi pretioso Cranio glo-
riatur? Post multa molimina eru-
pit aliquando in actum publica pie-
tas, hætenùs in corde multorum
conclusa, consilio maximè & operâ
nostrorum Patrum, qui honestio-
res Cives Eberspergenes suaviter
& efficaciter ad salutare opus indu-
xerunt. Iis satagentibus coaluit
modicis, ut fit initio, primordiis
in corpus quoddam inclyta hæc
Congregatio IV. Martii Anno Chri-
sti M. DC. XLIV. Non nisi qua-
draginta capita erant, quæ nomina
sua auctorârunt; at mox crevit
auctu ingenti hæc D. Sebastiani Fa-
milia: Nam ubi è cathedris res
promulgata est, & fama per pagos
& Oppida æstimationem addidit,
accessère majore numero continuo
plures, etiam sanguine ac dignitate
insignes, ita, ut mense Julio anni
ejusdem plures trecentis conscripti
sint Sodales, viri centum triginta

Q 4   sex,

sex, de feminis centum septuaginta
 sex. Néque meri rustici, ut dixi
 aut plebeij hunc numerum confe-
 cerunt, sed multi de venerabili Cle-
 ro, & Viri, Natalibus, Scientiâ &
 Gradibus conspicui. Secuta post-
 liminiò etiam Serenissima ac Infu-
 lata nomina: quippe ipsemet Sere-
 nissimus Albertus Bavarix Dux, &
 Serenissimus ac Reverendissimus
 ejus filius Albertus Sigismundus
 Episcopus Frisingensis & Ratisbo-
 nensis, munificentissimus, uti po-
 stea dicemus, S. Sebastiani Benefa-
 ctor huic inscribi cœtui elementissi-
 mæ dignitati sunt, quasi inter opaca
 rusticorum nomina, veluti um-
 bram quandam, meliùs, ut ita di-
 cam, elucescerent vivi colores, &
 Serenissimi D. Sebastiani Cultores.

*Congregatio-
 nis Regula
 & munia.*

Ne verò ex altera parte spiritali-
 bus suis ornamentis careret hic re-
 cens inchoatus cœtus, Regulæ quæ-
 dam, quæ maximè ad rem, ac ho-
 minem forent, servatùque facillimè
 ma,

ma, congestæ sunt pauca, sed nervosa, quas suâ Auctoritate approbavit Celsissimus ac Reverendissimus Frisingensium Episcopus Vitus Adamus, tunc Loci Ordinarius. Adidit suas Indulgentias Summus Pontifex Urbanus VIII, dein etiam Alexander VII. ille XXV. Maii Anno M. DC. XLIV. ipse XII. Octobris Anno M. DC. LXII.

Porro quæ præcipua hujus Congregationis munia sint & cærimoniarum, non abs re erit, paucis ostendere: Singulis mensibus semel, videlicet alterâ in ordine Dominicâ celebrant Sodales Conventum præviâ exhortatione. Hic Conventus primis temporibus, cum pauciores essent Sodales, instituebatur in ipso D. Sebastiani Sacello, loco à templo separato, crescente verò Sodalium numero, & ut ceteri quoque nondum conscripti, vel piam sibi exhortationem lucrifacere possent, vel sacrâ hac escâ & ceterorum

Qs rorum

rorū exemplo attraherentur, trans-
latus est ad publicum templum.
Conveniebant quoq; antehac me-
diâ primâ, aut paulò post; quoni-
am verò notatum est, tempus illud
plurimis valde incommodum ac-
cidere, ut propterea pauciores
quandòque comparerent, prudent-
ter omnino, & utiliter de voluntate
majorum Conventus post Vesperas
dilatus est; docuitque experientia
ab eo tempore Ecclesiam copioso
auditore affluere. Finitâ exhorta-
tione instituitur Processio cum Ve-
nerabili Sacramento quod sub Um-
bella Damascena deportatur, S.
Cælum favet, proditur foras non
sine pompa & vexillis per plateam
majorem. Præfertur in pegmate
portatili, seu ferculo Statua S. Seba-
stiani argento inducta sub papilio-
ne purpureo: comitatur confertus
populus cum scipionibus peregrin-
natoriis. Semel in anno, hoc est
proximâ Dominicâ post Festum S.

Udal

Udalrici Episcopi, quâ die Congregatio celebrat annuam Magistratûs sui renovationem ac promulgationem, paulò solenniore pompâ & ordine deportatur per forum Oppidi Sacerdotum humeris ipsum D. Sebastiani Martyris celeberrimum Cranium in argentea Statua, quam infra describemus, decentissimè conclusum, magnâ populi undiq; ad spectaculum accurrentis Religionis. Memorant Congregationis Annales, semel, iterumque Serenissimum Principem Albertum, & Serenissimum ejus filium Albertum Sigismundum Episcopum Frisingensem ac Ratisbonensem, cum ex occasione venationis, aut Religionis causâ Eberspergæ præsentem coram adessent, Processiones ejusmodi cum tota aula sua, viâ quantumvis luteâ, nec satis mundâ foras comitari non erubuisse, exemplo sanè supra omnes stellas, quæ Orbi ex alto prælucent, Serenissimo, ac

caelesti. Huic proximum est, etiam Illustria Capita, de sanguine Comitum, Præfecti, seu Summi Magistratus munere fungi non horuisse.

Ut autem de Statutis & Regulis hujus Congregationis cognitio aliqua disseminetur, & ad plures pertingat, placuit eas quoque succincto calamo ex vernacula in Latine fideliter translatas hinc apponere.

REGULA I. Omnes utriusque Sexus intra, & extra Eberspergam hujus Congregationis capaces sum dummodò sint honestæ vitæ & Conversationis, quæ Christianum deceat.

II. Omnes, qui Confraternitatis huic nomen dare voluerint, sestant Congregationis Præfecto, Secretario, ut legitimè inscribi possint. Admissione impetratâ ad lucrandas plenarias Indulgentias legitimè confessi Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum sumant.

III. Et

III. Finis Congregationis specialis hic est, ut Clementissimus DEUS sub tutela Sancti & Gloriosi Martyris Sebastiani Patriam universam & omnia Congregationis membra à subitanea & improvisa morte, nec non à peste, & Epidemia benignissimè protegere ac servare velit, idque maximè intuitu pretiosi Cranii S. Sebastiani, quod in Ecclesia Eberspergensis tot jam seculis summa Religione ac veneratione asser-
vatur.

IV. Cùm verò tam Auctoritate Sacræ Scripturæ, quàm multiplici experienciâ constet, generales ejusmodi plagas, ac pœnas integris Provinciis à DEO justè immitti ob peccata & scelera hominum, cùm suam mensuram compleverint, qualia plerùmque sunt supinus torpor in spiritualibus, aut contemptus in rebus Sacris, frequentatæ & in habitum versæ execrationes, blasphemias & pejerationes, quæ ponunt
in

in Cælum os suum, oppresione
 pauperum, viduarum, ac pupillo-
 rum, vitia carnis & libidines, ran-
 cores, odia, dissensiones, lites, dol-
 mali, & detractiones proximi: Hinc
 membra hujus Sodalitatis unice
 laborent & fatagant, ut ejusmodi
 peccata & in seipsis caveant, & in
 aliis viritim impediunt.

V. In hunc finem omnes & sin-
 guli studeant, ut per hebdomadem
 sæpius Sacro intersint, & quotidie
 saltem ter Orationem Dominicam
 & Salutationem Angelicam devotè
 recitent.

VI. Præterea fatagant, quoad
 fieri poterit, ut Congregationis
 Conventibus diligenter intersint,
 nec non Solemnitatibus, præsertim
 in Festo S. Sebastiani, & proxima
 Dominica post Festum S. Udalrici,
 quâ die propter Indulgentias pla-
 narias, & præcipuam Congrega-
 tionis Festivitatem solenne Offici-
 um pro more decantatur in bonum
 Con-

Congregationis & membrorum ei adscriptorum. A prandio, præviâ exhortatione novus Magistratus eligitur, ac promulgatur, nec non Regulæ ad omnium scitum & informationem publicè præleguntur.

VII. Pro ordinariò Conventu, uti & Processione singulis mensibus per totum annum habenda determinata est secunda Dominica cujusvis mensis; prima verò Dominica assignata est lucrandis Indulgentiis plenariis mensuris pro Animabus in Purgatorio.

VIII. Anniversarius dies pro defunctis Sodalibus instituitur semper proximâ die Lunæ post Festum S. Udalrici; quo etiam die nomina Defunctorum eo anno, & admisorum in Congregationem ex ipsa ara recitantur. Singulis item anni quadrantibus, seu quatuor temporum pro iisdem defunctis cantatur Officium funebre die Veneris designa-

gnato, & toties unum, vel plura
 Sacra leguntur pro quovis Sodale.
 quoties ex hoc seculo unum eorum
 migrare contigerit, ejusque mortis
 Congregationi legitime annuntia-
 ta fuerit.

IX. Ad has Congregationis Fe-
 stivitates, quoad fieri poterit, om-
 nes pro occasione convenient, &
 juxta ritum Catholicum quivis ob-
 latuunculam suam aræ imponat,
 quæ oblationes & dona alia qua-
 eunque ultrò, spontè & ex boni
 voluntate & devotione data fue-
 rint, in Congregationis bonum, &
 ordinarias expensas, ac necessita-
 tem vel ornamentum applicabun-
 tur, & impendentur.

X. Si quem in Eberspergenia
 aut eò pertinente parochia dicitur
 suum obire contigerit, ejus obitus
 etiam ceteris distantibus & remo-
 tioribus opportunè significabitur,
 ut reliqui quoque Sodales in aliis
 parœciis existentes id tempestive
 intel-

intelligent, & pro sua quisque devotione defuncti animæ meminisse, ac fraternâ ope subvenire possint. Quòd si verò humanitùs contingeret, ut quis indecorè, vel inhonestè, & hisce Regulis valde difformiter & indignè se gereret, penès Congregationem erit, præviâ debitâ informatione talem de suo Albo & gremio expungere. huc usque Regulæ, quibus connecto tabulam Indulgentiarum.

Et Plenarias quidem consequitur unusquisque ritè confessus & communicatus ipso admissionis die, & in Articulo mortis, item proximâ Dominicâ post Festum S. Udalrici Episcopi, si præviâ Confessione & Communione Sacrà Ecclesiam S. Sebastiani visitaverit, ibidèmq; pro extirpatione Hæresum, Concordia Christianorum Principum, S. R. Ecclesiæ augmento & propagatione oraverit. Septem annorum Indulgentias & totidem Quadr-

*Indulgentia
Congregationis.*

R

dra-

dragenas lucrantur Sodales Festo
 Natæ Virginis, Purificatæ, & Assump-
 ptæ, item Dominicâ secundâ post
 Pascha: Sexaginta verò dierum to-
 ties, quoties Conventui Congrega-
 tionis interfunt; quoties pauperem
 hospitio recipiunt; quoties dissi-
 dentes componunt, aut reconcili-
 ant, pacemque facere student; quo-
 ties funus ad Sepulcrum, aut Vene-
 rabile Sacramentum ad ægros co-
 mitantur; quoties quinquies ora-
 tionem Dominicam, & Salutatio-
 nem Angelicam pro Consodalibus
 recitant: quoties ignorantes in re-
 bus fidei erudiunt, aut aliud opus
 Charitatis, vel Misericordiæ proxi-
 mo impendunt. Ad has Indulgen-
 tias accedunt eæ, quæ dicuntur
 Stationum, seu septem Altarium,
 quâvis Dominicâ secundâ Mensis,
 quâ habetur Conventus, lucranda.
 Quæ sanè liberales gratiæ & cæle-
 stes favores merito illicium esse
 possunt perquam opportunum, quo
 multi,

multi, magno utique suo bono, in hanc Congregationem attrahantur; uti & illud, quod de nullis, vel certe paucis constet peste, vel Epidemiâ sublatis, qui hujus Congregationis membra, ac Sodales fuerint.

Præ omnibus autem placet finis hujus Sodalitatis, quem latè patens charitas cum ingenio excogitavit. Is est, uti supra in Regulis dictum, non privatus, sed latè patens, ac communis: Patriæ scilicet incolumitas, ut DEUS Bavariam singulari intercessione S. Sebastiani, ceu præstantissimi Archiatri à mala lue immunem servare velit. Quæ ratio quàm emergens & eximia sit, quàmque Congregationi illi honorifica, utpote quæ Sodalium suorum, actiones & munia, preces & obsequia Bono publico consecrat, satis per se palam est, nec descriptione indiget, aut encomio ampliore.

R 2 §. IV.

§. IV.

SANCTI SEBASTIANI
MARTYRIS PROPRIUM ET
MAGNIFICUM EBERSPERGÆ SA-
CELLUM, A TEMPLO SEPA-
RATUM.

Habet S. Sebastianus Ebersper-
gæ proprium, ac peculiare
Sacellum, idque elegans inprimis,
ac sumptuosum, & loco à reliquo
templo secretum. Hic quasi in aula
propria ac Residentia pretiosū Divi
Cranium & argentea ipsius Imago
per annum religiosissimè asserva-
tur. Descriptionem Sacri Recon-
ditorii breviter subjungo.

*Descriptio
Sacelli S. Se-
bastiani.*

Surgit ergo Venerabilis hic locus
undequaque Religionem spirans,
alto inprimis & rotundo fornice
apertus ac cameratus, gypso undi-
que florido in artificiosas formas
& corymbos, encarpa, ac lemni-
scos mirâ gratiâ ludente, interstiti-

etis quibusdam imaginibus de ingenioso penicillo, quibus illustre D. Sebastiani Martyrium felici arte representatur. Oblongis tribus fenestris justæ altitudinis, candidissimus ab Oriente dies per crystallinos ex pellucido vitro oculos ingreditur, lucisque copiâ totum locum abundè replet. Pavimentum ex polito & lubrico marmore totum lucet. Muri, ne quid vacuum, aut otiosum appareat, ingentibus cistis arte sculptoriâ enucleatis, & candidâ vernice inductis distinguuntur, quibus totidè quasi splendidis receptaculis & dormitoriis sacra lipsana, ceteraque spectabilis sacra supellex pulchro ordine collocata per illustre vitrum tralucet. Ara D. Sebastiano quidem unica, sed pretio multiplex, dicata stat, eaque tota quanta ex marmore porphyretico, venis hinc inde scitè errantibus vermiculata. Moles tota opere Corinthiaco ge-

260 *S. Sebast. Proprium ac Magnificum*
minis Columnis, ac basi marmorea
sustentatur. Inseta imago perita
manu expressa D. Sebastianum ar-
bori alligatum & sagittis confixum
sensu admodum pio & tenero ex-
hibet. In hac Ara, uti supra in-
nuatum, perpetuam statione prostat
antiquissima D. Sebastiani Imago
pectore tenus ex argento affabre
elaborata, cui pretiosum Cranium
ad modum situs humani Capitis in-
clusum est, ita tamen, ut, quando
usus requirit, inde tolli & eximi pro
occasione possit. Capiti argentea
Iconis superstat pileus militaris, seu
Ducalis, ex argento factus, cui pre-
terea Corona ex Unionibus & Be-
rillis implexa est, ipso pileo aliquan-
tum supereminens. Limbum, seu
Circulum pilei varii pretiosi lapides
diversorum colorum mire scintil-
lantium circumdant. Collum &
pectus argenteum, torques pariter
ex auro & corallo incingunt &
ambiunt, pendula item numismata
anti-

*Statua an-
tiqua argen-
tea S. Seba-
stiani.*

antiqui præli ex auro & argento, præcipuorum Clientum dona & anathemata. Statua ipsa antiqui operis, magis à probitate metalli, quàm ab arte commendatur, ac per hoc ipsum plus venerationis à vetustate, & seculorum canitie obtinet.

Porro hujus Sacri Reconditorii, ac splendidæ Capellæ proprius Architectus ac Munificentissimus instructor est Serenissimus & Reverendissimus S. R. I. Princeps Albertus Sigismundus Episcopus Frisingensis & Ratisbonensis utriusque Baviaræ Dux, Landgravius Leuchtenbergensis, Cultor D. Sebastiani præcipuus, ac liberalissimus, qui Sacellum totum quantum suis sumptibus, unà cum ara marmorea, nec non Christi Cruci affixi imagine justæ magnitudinis totâ argenteâ operis fusilis, cum duabus aliis Statuis pectoralibus argenteis, SS. Sebastiani & Rochi hûc quoque donatis, principe sanè munificentia

Sacelli Princeps Benefactor & Reconditor.

262 *S. Sebast. M. Propr. ac Magnific. &c.*
extrui curavit. Id, quod loquitur ad
perpetuam rei memoriam, Divique
Sebastiani honorem scutum, ac mo-
numentum muro immissum, hac,
quam apponimus, Epigraphe, au-
reis literis exaratâ:

*Inscriptio
Sacelli.*

S. SEBASTIANO

Sacrum Sacellum

*In hanc, quam cernis, elegantiam
provexit*

*Sereniss. ac Reverendiss. Princeps
ALBERTUS SIGISMUNDUS*

*Episcopus Frising & Ratisbonensis,
Utriusq; Bavar. & Palatin. Sup. Dux,
Landgravius Leuchtenbergensis &c.*

Cujus are Ara ex Marmore,

Parietes ex gypso,

*Ac geminæ SS. Sebastiani & Rochi
ex argento imagines*

*Ejusdem Serenitatis munificam
pietatem loquuntur,*

*Quâ Sereniss. & Reverendiss. Princeps
Patroni sui Patronus & Cliens*

Sua

Peregrin. contin. quot annis Eber sp. &c. 263

Sua in Divum Venerationis

Hoc monumentum posuit

Anno M. DC. LXX.

His, quod addam, non habeo, nisi quod magnificentissimum hoc Sacrarium laudent, quotquot invifunt, ceu tanto Principe dignum, tam ab architectura, quam à pretio & elegantia, ac, quæ reliquorum caput est, à Religione,

§. V.

PEREGRINATIONES
MULTÆ ET CONTINUÆ
QUOT ANNIS EBERSPERGAM AD
D. SEBASTIANUM INSTITUI
SOLITÆ.

Quod à propitia & humani generis amante natura fieri passim videmus, hoc aktiore quodam ordine ac beneficentiâ nobis præstat in Sanctis suis DEUS, imaginis suæ & facturæ amator sanè liberalissimus. *Experientiâ con-*

R 5 stat,

stat, naturæ beneficio, quæ se ubi
 que agnoscendam præbet, locis plu-
 ribus salutare hinc inde thermas
 scaturire, quarum fons, nescio quæ
 arcanâ imbutus virtute, ebullit in
 publicum adversus mille infirmita-
 tes & morbos fortis ac efficax. Ad
 ejusmodi ergo piscinas probatas,
 ubi vi suâ medicâ se prodiderunt,
 velut ad commune quoddam per-
 fugium, certis anni mensibus ad-
 repunt grallis suis centum ægri ma-
 lè à morbis habiti; alios curribus
 & equis, lecticis & rhedis illuc de-
 portari videas, eâ duntaxat spe, ut
 meliores domum redeant, quam
 venerint, & sanitatem aquis illis
 lucrifaciant. Quantò autem re-
 ctiùs hoc ipsum fieri existimemus,
 & quidem supra naturam, quæ se
 imbecillem fatetur, in locis qui-
 busdam prodigiosis, ubi benignis-
 simo DEO miracula quædam ægris
 mortalibus impendere, & cælestia
 sanitatis beneficia distribuere lubi-
 tum

tum fuerit? Eò, ubi hoc fit, jam usu quodam, meritò accurritur à miseris; eò peregrinationes instituantur; eò se ferunt omnes, quotquot Medico supra vires naturæ, quotquot gratiâ, & beneficio indigent.

Quod igitur olim antiquis Christianis, & maximè Germanis nostris solenne fuit, ut Terram Sanctam Redemptoris nostri vestigiis tritam, pretioso sanguine coloratam inviserent, Sepulcrum Christi adirent, licet per fulgurantes Sarcenorum acinaces & mille obices perrumpendum magis interdum, quàm transeundum fuerit: quod hodie dum multis fidelium diversarum nationum usitatum, ut Laurentanam Ædem, Angelicis humeris vectam peregrinatione colant, ut Apostolorum limina salutent, & ad Piscatoris pedes se abiiciant, ut Romam in Italia, Compostellam in extrema Hispania, Coloniam Trium

Peregrinationes veterum Germanorum.

um Regum in Germania, Sacram
 Eremum in Helvetia, Cellas in Svy-
 ria, Czestochoviam in Polonia,
 Oettingam veterem in Bavaria, &
 cetera Divorum pulvinaria piè ac
 religiosè visitent, secùmque corpo-
 ris animique favores domum re-
 portent: Idipsum Eberspergæ no-
 stræ, si parva magnis illis compo-
 nere licet, évenit, ut tanquam gra-
 tiarû locus à multis millibus adea-
 tur, & hodiernam in diem tot jam
 seculis nihil de fama sua imminue-
 rit. Videre quandóque est inte-
 gras Bavarix Urbes, intérque illas
 ipsam Metropolin Monachium,
 longâ serie, volantibus signis, ex-
 plicatis Labaris, ardentibus Cereis
 pulchro ordine adventantes, Eber-
 spergam non sine pompa ingredi,
 ut à D. Sebastiano temporum ho-
 rum Medico incolumitatem Cor-
 porum, aëris salubrem haustum,
 ac spiritum, & cetera concredit
 sibi populi desideria consequantur.

*Peregrinatio
 Ebersper-
 gensis.*

Eber-
 Urb-
 imit-
 pagi-
 sti-
 don-
 min-
 tatis-
 nis-
 pon-
 tena-
 part-
 com-
 long-
 præ-
 lucu-
 de f-
 laru-
 flag-
 nita-
 dine-
 Has-
 bes-
 stitu-
 ut,
 rum
 Urbi-

Urbiū præcipuarum exemplum imitantur multò plura Oppida & pagi, D. Sebastiano perquam additi. Plerique eorum etiam cum donis veniunt, ne in conspectu Domini vacui appareant. Liberalitatis testimonia pariter & Religionis tot ferè sunt, quot ingentis ponderis Cerei, quorum aliqui centenarium superant. Stant illi ex parte Navis sinistrae Templi, loco comodissimo serie continuâ quàm longum templum est: in festis præcipuis flammam concipiunt, ac luculentum fervoris sui specimen de se edunt: Si una harum candelarum ad fundum suū propiùs deflagaverit, sumptu illius communitatis ultrò in antiquam magnitudinem de novo ex cera refunditur. Has sacras excubias Eberspergæ Urbes, Oppida, & pagi locò sui constituunt, ceu quosdam Vicarios, ut, quoniam incolæ & Cives eorum locorum Eberspergæ adesse sem-

*Prægrandes
Cerei Eberspergæ.*

semper non possunt, saltem testis
 pietatis continuos ibidem habeant,
 qui ardente lychno, ceu quadam
 igneâ linguâ, profiteantur, se le-
 gem implere, quæ jubet, ut ignis
 in Altari Domini semper ardeat, &
 Christianæ pietatis fervor nun-
 quam extinguatur. Finis porrò hu-
 rum Urbium, Oppidorum, & pa-
 gorum, qui votivis hîc loci candela-
 lis D. Sebastianum hæcenus colue-
 runt, & colunt etiamnum, non est
 alius, nisi vel gratus animus, quod
 tempore contagionis à peste libe-
 rati sint, vel certè laudabilis solici-
 tudo, & ut ita dicam, pia quædam
 præoccupatio, ne illo communi
 malo aliquando corripiantur. Ad-
 suntq; propterea plura scripta do-
 cumenta, quibus integræ Commu-
 nitates testantur, se ope D. Seba-
 stiani vel præservatas, vel incre-
 scienti lui tempestivè ereptas.

Ut verò hæc ipsa Religio magis
 ac magis foveatur, piis peregrinis

magnâ aliâs opinione & fiduciâ in S. Sebastianum jam imbutis, præter salutaris Cranii haustum, publicè in templo exponuntur sagittæ minoris formæ ex stanno fusæ ac elaboratæ, attactu ejusdem Cranii priùs consecratæ, cæque gratuitò omnino, ac sine nundinatione, quas secum domum referunt, ceu sacras quasdam manubias, quibus & ceteris domesticis fidẽ faciant, quòd Eberspergæ fuerint, quâsque, ubi necessitas exigit, potui suo immergant, ut hoc medico haustu ardentibus febres restinguant, vel pestem ipsam abs se avertant: id, quod sæpe scripto ac verbo testati sunt, qui propinatam ejus liquoris virtutem sensere.

Harum autem peregrinationum, præter ea, quæ diximus, fructus sanè existit multiplex: Nam plerumque ipsorum sarcinam peccatorum, quâ onusti venerant, etiam à primis conscientis annis Eberspergæ relin-

Sagitta Benedicte & attactu Sacri Cranii consecrate.

Fructus Peregrinationis Eberspergensis.

linquunt, ita, ut plerisque annis
 generales Confessiones à tota vita
 excipiantur trecentæ, aliquando
 etiam plures. Aliquoties per an-
 num Sacra tribunalia adeò ob-
 dentur, tamque conferto populo
 premuntur, uti Sacri Quæstiones
 quadam, ut ita dicam, custodia
 corporis ac satellitio opus habeant
 ad arcendam importunam com-
 pressionem. Sæpius per annum
 primò manè & ipsa Aurora Patres
 ultra meridiem distinentur ab-
 vendis pœnitentibus, qui macule
 suas, & contritum animum sumunt
 cum singulari fiducia & quasi ex
 instituto Eberspergam ferunt. Ac-
 cedit, quòd non rarò ab orthodoxa
 fide alieni, vel occasione itineris
 vel piæ mentis affectu huc trahi
 hæresin isthïc suam deponant, &
 ad matrem redeant, non tam ac-
 ceptæ Fidei, quam Natalis loci,
 quo obstetricante Divinâ gratiâ Ec-
 clesiæ redditi sunt, deinceps me-

mors

mores. Néque illud híc omisero, quod parvi filii quandoque à parentibus in comitatum itineris assumpti, & Eberspergam adducti tenerum pietatis sensum atque reverentiam imbibant, & grandem de loco existimationem concipiant, qui character, haud facile debilis, primæ tabulæ commendatus postmodum in serum Nestorem apud plerósque durat, imò cum tempore ad filios & Nepotes hereditariò transit. Cetera sacrae Peregrinationis commoda, & emolumenta pius Lector faciliùs mente concipiat, quàm nobis scribere lubet, ne vel nimis exacti in proprio argumento, vel laborum nostrorum æstimatores plùs æquò fortè gloriosiores videri possimus.

S

CA.